

REJSKI PROGRAM ZA PASMO BOSANSKI PLANINSKI KONJ

Pripravili:

- dr. Matjaž Mesarič, strokovni vodja RP za pasmo BPK,
- Anton Dolinšek in
- rejska komisija Mednarodnega združenja rejcev bosanskega planinskega konja.

Ljubljana, oktober 2022

Vsebina:

I	SPLOŠNE DOLOČBE	3
II	REJSKI PROGRAM	3
1	Namen izvajanja RP	3
1.1	RP za pasmo BPK	3
1.2	Populacija BPK	3
1.3	Sodelovanje z ostalimi rejskimi društvi in organizacijami	3
2	Območje izvajanja RP.....	4
2.1	Izvajanje v Sloveniji	4
2.2	Izvajanje v drugih državah.....	4
3	Velikost populacije	4
4	Rejski cilj.....	4
5	Lastnosti pasme	4
5.1	BPK.....	4
5.2	Predstavniki linij.....	4
5.3	Osnovne značilnosti BPK so:.....	5
6	Selekcijski ukrepi.....	6
6.1	Zagotavljanje rejsko – selekcijskega napredka	6
7	Rejske metode	6
7.1	Vpis v glavni del RK.....	6
8	Rodovniška knjiga za pasmo BPK	6
9	Vpis živali v RK	7
9.1	Glavni del RK - KNJIGA ŽREBCEV	8
9.2	Glavni del RK - KNJIGA KOBIL.....	9
10	Identifikacija in izdajanje zootehniške dokumentacije.....	10
10.1	Registracija in vpis žrebeta v RK.....	11
10.2	Potrdilo o pripustu / osemenitvi	11
10.3	Poročilo o žrebitvi.....	12
10.4	Potrdilo o poreklu.....	12
10.5	Zootehniško spričevalo za čistopasemske plemenske živali	12
10.6	Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke	13
11	Preverjanje porekla	13
12	Selekcijski ukrepi.....	13
12.1	Ocenjevanje lastnosti zunanosti.....	13
12.2	Vrednotenje po kvaliteti potomstva	14
12.3	Preizkus delovne sposobnosti	14
13	Metode razmnoževanja	14
13.1	Osemenjevanje.....	14
13.2	Prenos zarodkov	14
14	Presoja zdravja in plodnosti	14
14.1	Telesne lastnosti in zdravstveno stanje živali.....	14
14.2	Zavrnitev vpisa v I in II del rodovniške knjige	14
14.3	Pogoji za zavrnitev v I in II del rodovniške knjige	14
14.4	Presojanje drugih morfoloških napak	14
15	Plemenska vrednost.....	15
16	Zagotavljanje širjenja genetskega napredka.....	15
16.1	Ohranjanje genetske variabilnosti	15
16.2	Ohranjanje zadostnega števila živali	15
16.3	Zagotavljanje zadostnega števila plemenjakov	15
16.4	Program parjenja	16
16.5	Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve	16
17	Naslovi in kontaktni podatki.....	16
18	Druge določbe	16
18.1	Življenjska številka.....	16
18.2	Dodatno označevanje konj.....	17
18.3	Izbira imena.....	17

I SPLOŠNE DOLOČBE

1. Odobreni rejski program za pasmo bosanski planinski konj izvaja Mednarodno združenje rejcev bosanskih planinskih konj s sedežem Rtiče 1, 1414 Podkum, Slovenija.

2. Mednarodno združenje rejcev bosanskih planinskih konj je priznано rejsko društvo (v nadaljevanju **MZRBPK**), ki vodi izvorno rodovniško knjigo (v nadaljevanju **RK**) za pasmo bosanski planinski konj v skladu z uredbo (EU) 2016/1012 – Uredba o reji živali in Uredbo o izvajanju uredbe EU o reji živali (Uradni list št. 59/18).

V izvorni rodovniški knjigi, rejskem programu in vseh spremljajočih dokumentih, se za to pasmo uporablja ime bosanski planinski konj (v nadaljevanju **BPK**), ki se v bosanskem, srbskem in hrvaškem jeziku imenuje bosanski brdski konj (BBK), v angleškem Bosnian Mountain Horse (BMH) in v nemškem jeziku Bosnische Gebirgspferd (BGP). To ime se lahko uporablja le za čistopasemske bosanske planinske konje.

Z odločbo Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano št. 33205-84/2021/4 z dne 16.09.2021 je bil BPK priznan kot avtohtona pasma in vpisan v register avtohtonih pasem na območju RS.

3. Mednarodno združenje rejcev bosanskih planinskih konj je pravna oseba zasebnega prava v skladu z Zakonom o društvih, ki izvaja rejski program (v nadaljevanju **RP**) za pasmo BPK na območju Republike Slovenije

4. RP in vsi spremljajoči dokumenti ter druge informacije, ki so potrebne za izvajanje RP, so objavljeni na spletni strani MZRBPK: www.bosanskikonj.si in www.bosnianhorse.com.

5. MZRBPK izvaja RP v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani, Biotehniško fakulteto, Oddelek za zootehniko in Veterinarsko fakulteto.

II REJSKI PROGRAM

1 Namen izvajanja RP

1.1 RP za pasmo BPK

RP za pasmo BPK se izvaja z namenom ohranitve in izboljšanja pasme ter ohranjanja genetske raznovrstnosti znotraj populacije.

1.2 Populacija BPK

Zaradi svoje maloštevilnosti in razpršenosti celotne populacije velja BPK za kritično ogroženo pasmo.

1.3 Sodelovanje z ostalimi rejskimi društvi in organizacijami

MZRBPK sodeluje z ostalimi rejskimi društvi in organizacijami ter rejci v deželah, kjer se ta pasma vzreja.

2 Območje izvajanja RP

2.1 Izvajanje v Sloveniji

MZRBPK izvaja RP za pasmo BPK na območju Republike Slovenije, z možnostjo širitve na druga območja.

2.2 Izvajanje v drugih državah

RP za pasmo BPK na območju drugih držav izvajajo rejska društva, ki so priznana za izvajanje RP s strani pristojnih organov teh držav.

3 Velikost populacije

Populacija plemenskih živali BPK šteje (podatki na dan 31.12.2021):

kobile: 94

žrebci: 22

Podatki o populaciji, ki jo vodi MZRBPK v izvorni RK, so objavljeni na spletni strani: www.bosanskikonj.si in www.bosnianhorse.com.

4 Rejski cilj

Rejski cilj je skladen, plemenit toplokrvni konj, manjšega okvira, čvrste konstitucije dobrohotnega karakterja in razmeroma živahnega temperamenta, pravilnih, zanesljivih in izdatnih hodov, ki je primeren za vprego, za delo pod sedlom ter za vse zvrsti ljubiteljskega konjenišтва.

5 Lastnosti pasme

5.1 BPK

BPK je avtohtona pasma konj, ki je bila že od nekdaj stalni spremljevalec narodov na teritoriju današnje Bosne in Hercegovine in zahodnega Balkana. Kot izvorno območje vzreje te pasme lahko opredelimo območje bivše Jugoslavije, v največji meri pa območje današnje Bosne in Hercegovine. Reja se je iz omenjenega območja v različnih časovnih obdobjih razširila na druga, predvsem hribovita območja bivše Jugoslavije ter v druge države: Albanijo, Bolgarijo, Grčijo, Turčijo in Nemčijo. Osnovna značilnost vzreje BPK v kobilarnah Borike in Han Pijesak je bila zaprta populacija, ki je temeljila samo na dveh linijah žrebcev: Miško in Barut. Kot kritično ogrožena pasma (okoli 300 konj trenutno na svetu) je bistvenega pomena, da se BPK ohrani v svoji prvotni obliki.

5.2 Predstavniki linij

Med predstavniki posameznih linij žrebcev in predstavnicami posameznih rodov kobil v zunanosti ni razlik, ki bi omogočale ugotavljanje pripadnosti liniji ali rodu. Pripadnost liniji je pogojena - določena z linijsko pripadnostjo očeta – pripadnost rodu pa z rodovno pripadnostjo matere.

5.3 Osnovne značilnosti BPK so:

Velikost	žrebci 132 – 144 cm; kobile 130 – 142 cm;						
Barve	vse barve; razen sivcev, liscev in pegavcev, brez belih znakov. Dovoljena so manjša bela znamenja na glavi in izjemoma na nogah;						
Telesni ustroj	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top;">glava</td> <td style="vertical-align: top;">srednje velika, plemenita, suha, velikih, živahnih oči, ravnega profila; majhna pokončna ušesa;</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">vrat</td> <td style="vertical-align: top;">srednje dolg, dobro nasajen, dobro omišičen;</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">telo</td> <td style="vertical-align: top;">dolgo, široko in globoko, viher nižji, dobro formiran, pleče nekoliko strmo, hrbet dobro omišičen, prožen, s krajšimi, širokimi in dobro omišičenimi ledji, križ širok, zmerno pobit, dobro omišičen;</td> </tr> </table>	glava	srednje velika, plemenita, suha, velikih, živahnih oči, ravnega profila; majhna pokončna ušesa;	vrat	srednje dolg, dobro nasajen, dobro omišičen;	telo	dolgo, široko in globoko, viher nižji, dobro formiran, pleče nekoliko strmo, hrbet dobro omišičen, prožen, s krajšimi, širokimi in dobro omišičenimi ledji, križ širok, zmerno pobit, dobro omišičen;
glava	srednje velika, plemenita, suha, velikih, živahnih oči, ravnega profila; majhna pokončna ušesa;						
vrat	srednje dolg, dobro nasajen, dobro omišičen;						
telo	dolgo, široko in globoko, viher nižji, dobro formiran, pleče nekoliko strmo, hrbet dobro omišičen, prožen, s krajšimi, širokimi in dobro omišičenimi ledji, križ širok, zmerno pobit, dobro omišičen;						
Fundament	korekten, čvrst, a suh, z dobro izraženimi sklepi; zadnje noge lahko nekoliko sabljaste, kopita čvrsta, pravilno oblikovana;						
Gibanje	enakomerno, izdatno;						
Posebne značilnosti	čvrsta konstitucija, zelo izražen spolni dimorfizem, vztrajnost in delavoljnost, dobro izkoriščanje krme, dobra plodnost.						

6 Seleksijski ukrepi

6.1 Zagotavljanje rejsko – seleksijskega napredka

Za zagotavljanje rejsko – seleksijskega napredka, se izvajajo seleksijski ukrepi, predpisani v tem RP in jih določa evropska kot tudi nacionalna zakonodaja za to področje.

Ocena lastnosti zunanosti

- Pasemski tip in spolni dimorfizem
- Glava
- Vrat
- Prednji del trupa
- Srednji del trupa
- Zadnji del trupa
- Prednje noge
- Zadnje noge
- Pravilnost hodov
- Izdatnost in lahkotnost v gibanju

Skupna ocena se izračuna kot aritmetična sredina vsote ocen vseh seleksijskih lastnosti. Ocene so podane v celih številih po Pravilih za ocenjevanje lastnosti zunanosti BPK in merilih za razvrščanje živali v razrede RK.

Dodatni seleksijski ukrepi so:

- vrednotenje po kvaliteti potomstva,
- presoja zdravja in plodnosti,
- temperament in karakter (Interier).

7 Rejske metode

7.1 Vpis v glavni del RK

V glavni del RK se vpisujejo le čistopasemske plemenske živali. Populacija BPK je zaprta populacija, zato križancev v glavni del RK ni možno vpisovati. Za potrebe ohranjanja in povečevanja števila živali, je dovoljeno formirati nove rodove in linije, če ustrezajo zahtevam rejskega cilja za BPK. Zaradi kritične stopnje ogroženosti pasme, smo oblikovali dodatni del RK, v katerega se vpisujejo konji, za katere ni znano popolno poreklo, morajo pa ustrezati rejskemu cilju za BPK.

8. Rodovniška knjiga za pasmo BPK

Konje pasme BPK, ki so vključeni v RP, v RK vpisujemo oziroma razvrščamo na naslednji način:

I Glavni del RK:

- Glavni del RK žrebcev je razdeljena v naslednje razrede:
  - o Knjiga žrebcev I
  - o Knjiga žrebcev II
  - o Evidenčna knjiga žrebcev
  - o Knjiga žrebet

- Glavni del RK kobil je razdeljena v naslednje razrede:
  - Knjiga kobil I
  - Knjiga kobil II
  - Evidenčna knjiga kobil
  - Knjiga žrebet

II Dodatni del RK:

- Dodatna knjiga žrebcev
- Dodatna knjiga kobil

Razdelitev RK po spolu	Žrebc	Kobile
Glavni del RK	Knjiga žrebcev I	Knjiga kobil I
	Knjiga žrebcev II	Knjiga kobil II
	Evidenčna knjiga žrebcev	Evidenčna knjiga kobil
	Knjiga žrebet	Knjiga žrebet
Dodatni del RK	Dodatna knjiga žrebcev	Dodatna knjiga kobil

9 Vpis živali v RK

V izvorno RK za BPK se živali vpisujejo v skladu s pravili Uredbe o reji živali, zajetimi v členih od 15 do 20 in Prilogo II (DEL 1) ter pravili tega RP. Pri tem mora biti zagotovljen ustrezen sistem ugotavljanja porekla, ki ga v skladu s tem RP preverjajo s strani MZRBPK pooblašeni strokovnjaki. Rejci, ki so vključili svoje živali v RP, morajo upoštevati ta pravila ter uporabljati dokumente, ki so objavljeni z zakonodajo oziroma so sestavni del tega RP. Vsa potrebna dokumentacija za izvajanje RP je objavljena na spletni strani: www.bosanskikonj.si in www.bosnianhorse.com.

Čistopasemske plemenske živali pasme BPK, katere spremlja ustrezen zootehniški dokument (zootehniško spričevalo) in ga je izdalo priznано rejsko društvo v drugi državi, se vpišejo v RK v razred, ki ustreza genetskim vrednostim po pravilih tega RP.

Pred vpisom živali v glavni oziroma dodatni del RK, morajo biti le-te predhodno identificirane skladno s pravom Unije o zdravju živali.

9.1 Glavni del RK - KNJIGA ŽREBCEV

9.1.1 Knjiga žrebcev I (glavni del RK)

V knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci:

- ki so potomci staršev vpisanih v glavni del RK,
- katerih starši imajo preverjeno poreklo na osnovi DNK preiskave,
- stari vsaj pet let,
- ki imajo višino v vihru od 132 do 144 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi/dlake z molekularnimi genetskimi preiskavami,
- ki imajo opravljen veterinarski pregled in nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

Žrebci so z vpisom v Knjigo žrebcev I sprejeti za pleme v skladu z Uredbo o reji živali (člen 21 in 22) in tem RP.

9.1.2 Knjiga žrebcev II (glavni del RK)

V knjigo žrebcev II so lahko vpisani žrebci:

- ki so potomci staršev vpisanih v glavni del RK,
- katerih starši imajo preverjeno poreklo na osnovi DNK preiskave,
- stari vsaj tri leta,
- ki imajo višino v vihru najmanj 130 cm in največ 146 cm,
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene,
- ki imajo preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi/dlake z molekularnimi genetskimi preiskavami,
- ki imajo opravljen veterinarski pregled in nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

Potomci staršev, vpisanih v evidenčno knjigo glavnega dela RK, so lahko vpisani v knjigo žrebcev II:

- če so bili starši vsaj v dveh generacijah pripuščeni z žrebci iz glavnega dela RK (razen evidenčnega dela),
- če so bili identificirani v skladu s pravom Unije o zdravju živali,
- ki imajo preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi/dlake z molekularnimi genetskimi preiskavami,
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

9.1.3 Evidenčna knjiga žrebcev (glavni del RK)

V evidenčno knjigo žrebcev so vpisani žrebci,

- ki so potomci staršev vpisanih v RK, od tega vsaj eden od staršev v glavni del RK,
- ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za knjigo žrebcev I in II, predpisanih z RP.

Prevedba konj v evidenčno knjigo glavnega dela RK iz knjige žrebet se izvede avtomatsko, ko se po njih registrirajo potomci.

9.1.4 Knjiga žrebet (glavni del RK)

V letu rojstva se vpišejo vsa moška žrebata, ki so potomci staršev vpisanih v RK, od tega vsaj eden od staršev v glavni del RK.

9.1.5 Dodatni del RK - knjiga žrebcev

V dodatni del RK - knjiga žrebcev so lahko vpisani žrebci:

- izjemoma, izključno zaradi ohranjanja genetske raznovrstnosti in velikosti populacije, ki ne izpolnjujejo vseh genealoških pogojev, a je znan vsaj oče in če njihova skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene (2b razred), ocena za pasemski tip ni nižja od 7 in ni nobena druga delna ocena nižja kot 6,
- ki imajo opravljen veterinarski pregled in nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

9.2 KNJIGA KOBIL

9.2.1 Knjiga kobil I (glavni del RK)

V knjigo kobil I so lahko vpisane kobile:

- ki so potomci staršev vpisanih v glavni del RK,
- katerih starši imajo preverjeno poreklo na osnovi DNK preiskave,
- najprej v starosti štirih let,
- ki imajo višino v vihru od 130 do 142 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delnih ocen nižja od 6,
- ki nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

9.2.2 Knjiga kobil II (glavni del RK)

V knjigo kobil II so lahko vpisane kobile:

- ki so potomci staršev vpisanih v glavni del RK,
- katerih starši imajo preverjeno poreklo na osnovi DNK preiskave,
- najprej v starosti treh let,
- ki imajo višino v vihru največ 145 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70% najvišje možne ocene.
- ki nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

Potomci staršev vpisanih v evidenčno knjigo glavnega dela RK so lahko vpisani v knjigo kobil II:

- če so bili starši vsaj v dveh generacijah pripuščeni z žrebci iz glavnega dela RK (evidenčnega dela),
- če so bil identificirani v skladu s pravom Unije o zdravju živali,
- ki imajo preverjeno poreklo na osnovi preiskave krvi/dlake z molekularnimi genetskimi preiskavami,
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- ki nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

Potomci čistopasemskih plemenskih konj, vpisanih v evidenčno knjigo glavnega dela RK, se lahko vpišejo v glavni del RK,

9.2.3 Evidenčna knjiga kobil (glavni del RK)

V evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile:

- ki so potomci staršev vpisanih v RK, od tega vsaj eden od staršev v glavni del RK,
- ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v knjigo kobil I in II RK, predpisanih z RP.

Prevedba konj v evidenčno knjigo glavnega dela RK iz knjige žrebet se izvede avtomatsko, ko se po njih registrirajo potomci.

9.2.4 Knjiga žrebet (glavni del RK)

V letu rojstva se vpišejo vsa ženska žrebata, so potomci staršev vpisanih v RK, od teh vsaj eden od staršev v glavni del RK.

9.2.5 Dodatni del RK - knjiga kobil

V dodatni del knjige kobil so lahko vpisane kobile:

- ki ne izpolnjujejo vseh genealoških pogojev in so v tipu BPK pod pogoji, ki so predpisani s strani MZRBPK, ki vodi izvorno RK,
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 % najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- katerih predniki izvirajo iz Bosne in Hercegovine ali drugih držav bivše Jugoslavije,
- pri katerih se potrди izvor na osnovi testa DNK na markerje BPK; test opravi pooblaščen laboratorij,
- ki nimajo prirojenih morfoloških in/ali fizioloških konstitucijskih napak (14.3).

10 Identifikacija in izdajanje zootehniške dokumentacije

MZRBPK vodi RK v elektronski obliki – CRK.

Zootehniško dokumentacijo za BPK izdaja MZRBPK oziroma njeni pooblaščenci po pravilih in pogojih tega RP in EU zakonodaje. Kot veljavno zootehniško dokumentacijo se štejejo pravilno izpolnjeni obrazci, objavljeni v prilogi: »Obrazci zootehniške dokumentacije«.

Obrazci so na razpolago na spletni strani društva: www.bosanskikonj.si. Rejcem na njihovo zahtevo obrazce rejsko društvo pošlje tudi po elektronski pošti.

Ob vpisu v RK morata biti poleg predpisanih podatkov (razvidno iz EU zakonodaje in obrazcev) navedeni še linija in rod, ki ji žival pripada.

O vsakem konju, vpisanem v RK, se vodi evidenca:

- ime in razred RK,
- rodovniška številka živali,
- ime in naslov rejskega društva, ki je opravila prvo registracijo konja,
- datum vpisa v RK,
- ime in naslov ter elektronski naslov rejca,
- datum zadnjega pripusta matere,
- datum žrebitve/rojstva, spol, barva in znamenja,
- ime,

- UELN - življenjska številka,
- številka transponderja,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka),
- vsaj štiri generacije prednikov (če so podatki na razpolago),
- datum izdaje zootehniških spričeval,
- osnovne telesne mere (višina vihra, obseg prsi in obseg piščalnice z zabeleženim datumom merjenja),
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultati iz razstav in premiranj,
- rezultati preizkusov delovne sposobnosti in drugih proizvodnih lastnosti,
- podatki o plodnosti, rojstvu dvojčkov, spačkov, dednih napakah pri potomstvu,
- podatki o potomstvu:
- podatki o priznanju za osemenjevanje, prenosu jajčnih celic, zarodkov ter podatki o izdanih zootehniških spričevalih za odvzet plemenski material,
- datum prodaje, ime in naslov kupca.

10.1 Registracija in vpis žrebeta v RK

Za registracijo in vpis žrebeta v RK mora rejec predložiti pravilno izpolnjeno Potrdilo o pripustu / osemenitvi in Poročilo o žrebitvi.

V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno v dokumentu posebej označiti.

Potrdilo o pripustu/osemenitvi in Poročilo o žrebitvi je potrebno dostaviti tudi v primeru, ko je kobila ostala jalova, ko je resorbirala ali zvrгла plod, ko je bilo žrebe rojeno mrtvo, ko je žrebe poginilo, ali pa, ko je poginila kobila - z označeno ustrezno rubriko tiskovine.

Potrdilo o pripustu/osemenitvi in Poročilo o žrebitvi se dostavi tudi v primeru, ko je bila kobila pripuščena pod plemenjaka druge pasme. V primeru, da rejec poročila ne predloži, se v rodovniški list kobile v rubriko o potomstvu kobile za tekoče leto zavede vpis: brez povratne informacije.

V primeru upravičenega dvoma v resničnost navedenih podatkov, rejsko društvo lahko zahteva dokazilo o poreklu (Potrdilo o poreklu) na osnovi opravljene preiskave vzorca krvi žrebeta z molekularnimi genetskimi preiskavami in, če je to potrebno tudi očeta in matere. Odvzem vzorcev za preiskave opravi pristojni veterinar, preiskava pa mora biti opravljena v pooblaščenem laboratoriju.

V primeru, da je bila kobila v pretekli pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, je preiskava vzorca krvi žrebeta z molekularnimi genetskimi preiskavami obvezna.

10.2 Potrdilo o pripustu / osemenitvi

Potrdilo o pripustu in potrdilo o osemenitvi se izpolni na prepisan obrazec (priloga). Dostopen je na spletni strani MZRBPK.

Upravljalca pripustne postaje oziroma imetnika plemenjaka (čistopasemskega plemenskega žrebca) je dolžan voditi evidence o pripustih in izdati POP. Prav tako se vodi evidenca o osemenitvi, rejcu pa mora uradna oseba, ki izvede osemenitev, izdati POO. Če je kobila v isti pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, mora biti to navedeno v POP.

10.3 Poročilo o žrebitvi

Pravilno izpolnjeno Poročilo o žrebitvi (priloga) pošlje rejec po žrebitvi MZRBPK. Poročilo o žrebitvi je na razpolago na spletni strani MZRBPK. V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno posebej označiti.

10.4 Potrdilo o poreklu

Vsem konjem, vpisanim v knjigo žrebet, ki so potomci čistopasemskih plemenskih žrebcev, vpisanih v knjigo žrebcev I in II in kobil, vpisanih v knjigo kobil I in II, izda MZRBPK zootehniški dokument o registraciji žrebeta – Potrdilo o poreklu, v katerega so vpisani podatki o treh generacijah prednikov (ko so ti podatki na razpolago) in vsi podatki o konju iz knjige žrebet.

Potrdilo o poreklu se izda, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- če je bil oče v letu pripusta ali najkasneje v letu rojstva žrebeta (do vključno 31.12. v letu) vpisan v knjigo žrebcev I ali II in mati v letu pripusta ali najkasneje v letu rojstva žrebeta (do vključno 31.12. v letu), vpisana v knjigo kobil I ali II,
- če je bilo pravočasno predloženo Potrdilo o pripustu/osemenitvi in Poročilo o žrebitvi,
- če je bila opravljena identifikacija in registracija žrebeta ob nogi matere s strani pristojne službe.

Če zgoraj navedeni pogoji iz druge oziroma tretje alineje niso izpolnjeni, je treba identiteto dokazati z analizo DNK.

Rejec ali lastnik konja je odgovoren, da so vsi podatki, predloženi ob zahtevi za vpis živali v RK, resnični in točni. Odstopanja oziroma napake je treba nemudoma sporočiti MZRBPK.

10.4.1 Potrdilo o poreklu vsebuje naslednje podatke:

- ime rodovniške knjige,
- ime pasme,
- ime živali,
- spol,
- številka transponderja ,
- UELN - življenjsko številko,
- rodovniško številko živali,
- dodatne oznake živali-nadomestna metoda preverjanja identitete,
- datum žrebitve/rojstva živali,
- državo žrebitve/rojstva živali,
- ime in naslov ter elektronski naslov rejca,
- poreklo najmanj treh generacij prednikov (ko so na razpolago),
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti in ocenjevanj drugih lastnosti, določenih v tem RP,
- ime in naslov lastnika,
- kraj in datum izdaje, izdajatelj, žig in podpis odgovorne osebe.

10.5 Zootehniško spričevalo za čistopasemske plemenske živali

Pri trgovanju s čistopasemskimi plemenskimi živalmi ali pri vpisu čistopasemskih plemenskih živali v glavni del RK, mora čistopasemske plemenske živali obvezno spremljati zootehniško

spričevalo, katerih vsebina in oblika je podana v Uredbi o reji živali, obrazci pa so objavljeni v Uredbi (EU) 2017/1940.

10.6 Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke

Zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice in zarodke je opredeljeno v Uredbi o reji živali in mora biti izdano na obrazcu iz oddelka B-D Priloge I k Uredbi (EU) 2017/717.

MZRBPK izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke, katerih žrebci so uvrščeni v knjigo žrebcev I ter jajčne celice in zarodke kobil uvrščenih v knjigo kobil I.

Izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje žrebčevske linije ali roda kobil, se izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke žrebcev, vpisani v knjigo žrebcev II.

11 Preverjanje porekla

Pred vpisom konja v RK, MZRBPK poreklo preveri po predloženi dokumentaciji, lahko pa zahteva dodatno preverjanje porekla v skladu z metodami, določenimi v RP in Uredbo o reji živali (22. člen).

Dodatno preverjanje porekla se opravi zlasti, če obstajaj dvom o ustreznosti navedenega porekla. Rezultati preverjanja porekla se evidentirajo v RK. Če ni mogoče dokazati porekla, konj ne more biti registriran – vpisan v glavni del RK.

Dodatno preverjanje porekla se izvede zlasti v primeru, če:

- so podatki na Potrdilu o pripustu/osemenitvi in Poročilu o žrebitvi nepopolni ali neskladni,
- je bila kobila v zadnji ali predzadnji gonitvi pripuščena pod dva ali več žrebcev (preverjanje očeta),
- se obdobje brejosti razlikuje za trideset ali več dni od povprečnega obdobja brejosti 335 dni,
- je žrebe produkt umetne osemenitve (preverjanje očeta),
- žrebe ni bilo identificirano ob nogi matere.

Stroške dodatnega preverjanja porekla krije rejec v primeru, če se potrdi, da podatki iz dokumentacije niso ustrezni oziroma, ko rejec ni predložil popolne dokumentacije. V primeru, da se z dodatnim preverjanjem porekla potrdi pravilnost in popolnost predložene zootehniške dokumentacije, stroške dodatnega preverjanja porekla krije rejsko društvo.

12 Seleksijski ukrepi

12.1 Ocenjevanje lastnosti zunanosti

Ocenjuje se lastnosti, ki so opredeljene z rejskimi cilji.

Lastnosti zunanosti se ocenjuje po ocenjevalnem modelu predpisanem v Pravilih za ocenjevanje lastnosti zunanosti BPK in merilih za razvrščanje živali v razrede.

Ocenjevanje opravlja komisija, ki jo določi MZRBPK.

Na osnovi ocene lastnosti zunanosti se konje razvršča v razrede.

12.2 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

V RK se za vsakega plemenskega žrebca in kobilo vnesejo vsi rezultati, ki jih dosežejo njihovi potomci na:

- ocenjevanjih žrebet,
- pregledih za odbiro plemenskih žrebcev,
- pregledih kobil za sprejem v ustrezen razred rodovniške knjige,
- na uradnih razstavah.

12.3 Preizkus delovne sposobnosti

Preizkus delovne sposobnosti se pri BPK ne izvaja.

13 Metode razmnoževanja

Priporočene so vse oblike razmnoževanja:

- naravni pripust,
- osemenjevanje,
- prenos zarodkov.

13.1 Osemenjevanje

Za osemenjevanje se lahko sprejme le žrebce vpisane v knjigo žrebcev I.

13.2 Prenos zarodkov

Za prenos zarodkov se lahko kot darovalke uporabljajo le kobile vpisane v knjigo kobil I.

14 Presoja zdravja in plodnosti

14.1 Telesne lastnosti in zdravstveno stanje živali

Poleg zadovoljive ocene telesnih lastnosti, morajo biti plemenske živali zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dednih napak. V spornih primerih lahko komisija ob pregledu kobil za sprejem v ustrezen del RK zahteva veterinarsko poročilo.

Za žrebce, privedene na pregled za odbiro, je predhoden veterinarski pregled obvezen.

14.2 Zavrnitev vpisa v I in II del rodovniške knjige

V knjigo I ali II glavnega dela rodovniške knjige (velja za žrebce in kobile) ne morejo biti vpisane živali, ki imajo prirojene morfološke in/ali fiziološke konstitucijske napake.

14.3 Pogoji za zavrnitev v I in II del rodovniške knjige

Živali, pri katerih se ugotovi kile, napake na zobovju, kriptorhizem, obsežna depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični obstruktivski bronhitis, poletni ekcem, ne morejo biti vpisane v knjigo I ali II glavnega dela in v dodatni del RK.

14.4 Presojanje drugih morfoloških napak

V primeru, da se pri živalih ugotovi druge morfološke napake:

- izrazito nežna konstitucija,
- neizraženi spolni znaki,
- nepravilne oblike prsi – zelo ozka, plitke prsi, razplečenost,

- močno uleknjen hrbet,
- slaboten, deformiran skelet,
- zelo mehki biclji,
- zelo slabotni sklepi,
- hujše napake v stojah,
- slaba, spačena kopita,

ali fiziološke napake - motnje v funkciji različnih organskih sistemov, ki se odražajo na:

- zdravju,
- kondiciji,
- temperamentu,
- spolni aktivnosti – sposobnosti,

se te presojuje pri ocenjevanju lastnosti zunanosti (morfološke) ali z veterinarskim diagnostičnim pregledom (fiziološke napake).

15 Plemenska vrednost

Pri BPK se določanje plemenske vrednosti ne izvaja.

16 Zagotavljanje širjenja genetskega napredka

16.1 Ohranjanje genetske variabilnosti

Ohranjanje genetske variabilnosti se zagotavlja:

- z ohranjanjem zadostnega števila plemenskih živali posameznih linij žrebcev in rodov kobil,
- s pripravo letnega programa uporabe plemenjakov.

16.2 Ohranjanje zadostnega števila živali

Ohranjanje zadostnega števila živali v aktivni populaciji BPK, katere velikost je opredeljena v tem RP, je najpomembnejši ukrep za zagotavljanje genetske variabilnosti.

16.3 Zagotavljanje zadostnega števila plemenjakov

Zagotavljanje zadostnega števila plemenjakov (čistopasemskih plemenskih žrebcev), ki jih MZRBPK priporoča za razmnoževanje.

Plemenjaki za izvajanje RP se zagotavljajo:

- z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov – letno do 4 živali, ki se vzrejajo v žrebetišču,
- z vzrejo čistopasemskih plemenskih žrebcev v lasti rejcev,
- z nakupom čistopasemskih plemenskih žrebcev ali žrebčevega semena.

Žrebetišče omogoča vzdrževanje in obnavljanje števila žrebcev, s katerimi se zagotavlja potrebe po čistopasemskih plemenskih žrebcih BPK. Z načrtno odbiro in odkupom žrebčkov – potencialnih plemenjakov, ki se vzrejajo v žrebetišču, se vzdržuje populacija kvalitetnih plemenjakov.

16.4 Program parjenja

Zaradi majhne populacije plemenskih živali, z načrtnim parjenjem, preprečujemo parjenje v sorodstvu, istočasno pa poskušamo zagotoviti čim večjo genetsko variabilnost znotraj populacije BPK. Podatki o poreklu večine živali v populaciji in poznavanje rejskih razmer pri tej pasmi konj v zadnjem desetletju so dobra osnova za oceno, da je delež reje v sorodstvu razmeroma visok. Ukrepi, s katerimi bo mogoče dolgoročno obvladovati problematiko reje, so predvsem načrtna izbira in po potrebi uvoz zadostnega števila čistopasemskih plemenskih živali, izdelava letnega programa parjenja, zasledovanje pojave depresij zaradi reje v sorodstvu, še zlasti prirojenih konstitucijskih napak in dosledno izločanje prizadetih živali.

16.5 Ohranjanje pasme - genetske in strateške rezerve

Glede na število živali, vključenih v RP, je BPK kritično ogrožena pasma. Čeprav je trend rasti števila vpisanih živali v RK konstanten in se pasma v celoti ohranja v tradicionalnih pogojih reje (»in situ«), bodo za zagotavljanje in vzdrževanje genetskih rezerv potrebni dodatni ukrepi. Tako bo potrebno zagotoviti zadostno količino plemenskega materiala v genski banki (»in vitro«).

17 Naslovi in kontaktni podatki

Kontaktni podatki zunanjih izvajalcev pri izvajanju RP za BPK:

Naslov	Dejavnost
<p>Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana; kontaktna oseba: dr. Mojca Simčič in mag. Danijela Bojkovski; el. naslov: genska.banka@bf.uni-lj.si.</p>	Genska banka - oblikovanje genetskih rezerv in izvajanje Programa biotske raznovrstnosti v živinoreji.
<p>Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana; kontaktna oseba: dr. Matjaž Mesarič, dr. vet. med.; el. naslov: matjaz.mesaric@vf.uni-lj.si.</p>	Selekcija – izvajanje strokovnih nalog v živinoreji – strokovni vodja.

18 Druge določbe

18.1 Življenjska številka

UENL - številka je enotna življenjska številka živali in obenem identifikacijska številka živali, ki ostane trajno nespremenjena. Enotna življenjska številka je petnajstmestna neponovljiva številka:

Prva tri mesta določajo numerično kodo Slovenije »705«, sledi numerična koda rejskega

društva (tri mesta), naslednje mesto označuje pasmo, dve mesti pa letnico rojstva. Preostalih 6 mest predstavlja zaporedno številko vpisa v RK.

UELN	DRŽAVA			REJSKO DRUŠTVO			PASMA/L.R.			TEKOČA IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA					
	7	0	5	0	0	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0

18.2 Dodatno označevanje konj

BPK se lahko dodatno označuje z žigosanjem z vročim žigom, v skladu s prepisi, ki urejajo zaščito živali.

Žrebeta se žigosa po opravljeni identifikaciji in registraciji v RK na levo sedlišče in sicer z žigom z veliko tiskano črko, ki označuje kobilarno/rejca in z rodovniško številko pod njim.

18.3 Izbira imena

Živali dobijo ime ob vpisu v RK.

Poimenovanje žrebčkov – določitev rodovniške številke

Ime žrebčka je sestavljeno iz imena linije, ki ji pripada oče in rimske številke, ki določa generacijo po očetovi liniji. Arabska številka predstavlja zaporedno številko potomca po očetu. Navede se lahko še osebno ime konja – neobvezni del, ki ga izbere rejec.

Primer: 1 MIŠKO III-3/VIHAR
Oče: 7 MIŠKO III-B729

Žrebci z vpisom v knjigo žrebcev I ali II dobijo rodovniško številko. Dodelitev rodovniške številke čistopasemskim plemenskim žrebcom v knjigi žrebcev, je v pristojnosti MZRBPK, ki vodi izvorno rodovniško knjigo. Ostala priznana rejska društva, ki vodijo hčerinske rodovniške knjige za BPK, morajo rodovniško številko z imenom čistopasemskega plemenskega žrebca pridobiti od MZRBPK.

Poimenovanje žrebičk

Ime žrebičke je sestavljeno iz imena rodu, ki ji pripada mati in rimske številke, ki označuje zaporedni vpis žrebice z enakim imenom roda v RK. Za rimsko številko je lahko še osebno ime te žrebičke – neobvezni del, ki ga izbere rejec.

Primer: 57 MEDINA III/MEDA
Mati: 793 MEDINA LXI

Priloge:

Pravila za ocenjevanje lastnosti zunanosti BPK in merila za razvrščanje živali v razrede RK

Seznam priznanih linij žrebcev in rodov kobil

Obrazci zootehniške dokumentacije:

- Potrdilo o pripustu/osemenitvi,
- Poročilo o žrebitvi,
- Potrdilo o poreklu,
- Ocenjevalni zapisnik